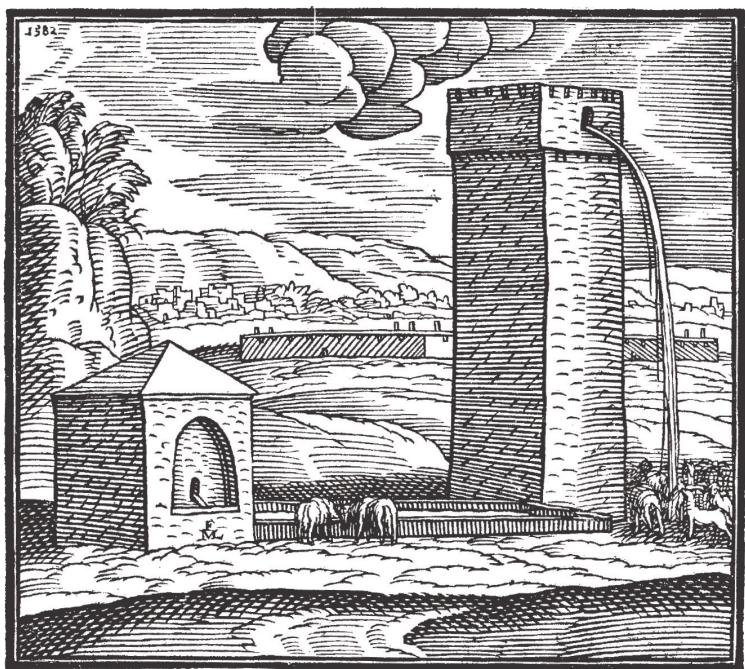

Српска археологија
између теорије и чињеница IX

Археологије друштвених неједнакости

Филозофски факултет
Одељење за археологију
Центар за теоријску археологију

Београд
1—2. април 2022.

Српска археологија између теорије и чињеница IX

Књига апстраката

Уредници

др Сташа Бабић

др Александар Бандовић

Програмски одбор

др Игор Богдановић

др Моника Милосављевић

др Зорица Кузмановић

др Александар Палавестра

др Предраг Новаковић

Дизајн

Слободан Поповић

Организација

Филозофски факултет Београд

Одељење за археологију

Центар за теоријску археологију

Универзитет у Београду

ISBN 978-86-6427-211-7

Насловна страна

Melchior Lorck, The Turkish Publication, 1626 Edition

Facsimile of a Copy in The Royal Library of Copenhagen

„Измишљени” ловци-сакупљачи и археолошка евиденција

Ивана Живаљевић
Институт Биосенс
Универзитет у Новом Саду

Речима Тима Инголда, ловци-сакупљачи заузимају посебно место у структури модерне мисли, у толикој мери да све и да нису постојали, морали би бити измишљени (што великим делом и јесу). Како нас у својој новој књизи „The Dawn of Everything” подсећају Дејвид Гребер и Дејвид Венгро, још од времена Жан-Жака Русоа ловци-сакупљачи конструисани су као првобитно, „природно” стање човечанства; као замишљени репер егалитарности у односу на који се посматра друштвено раслојавање. Управо стога, али и због природе археолошке евиденције, тема неједнакости није озбиљније фигурирала у археологији праисторијских ловаца-сакупљача.

Археолози усмерени на периоде палеолита и мезолита веома ретко у свој вокабулар и своја истраживања укључују концепте попут друштвеног статуса, елита и субалтерна, центра и периферије. У овом раду, настојаћу да отворим питање у коликој су мери овакви концепти адекватни у проучавању праисторије, тј. да ли се уобичајени критеријуми за „детекцију” друштвене неједнакости (разлике у исхрани и приступу добрима, начину сахрањивања, архитектури) могу применити на сваки културни контекст. Истовремено, рад полази од тога да недостатак оваких материјалних доказа не подразумева униформност људског искуства, већ управо наводи на промишљање везе између археолошке евиденције, уврежених ставова и различитих истраживачких тема (шта се „чита” из археолошког записа?). На крају, осврнућу се на „неједнакост” у третману ловачко-сакупљачких и сточарско-земљорадничких заједница у археолошкој и антрополошкој мисли. Ловци-

-сакупљачи прешли су дуг пут од „примитивних заједница“ чија се људскост доводи у питање, идеализованих „племенитих дивљака који живе у складу с природом“, до кључних актера за подизање еколошке свести и разумевање дуготрајне одрживости. Насупрот томе, првобитни сточари-земљорадници истовремено фигурирају као прве заједнице које су „овладале природом“, велики иноватори, или пак као „највећа грешка у људској историји“ и зачетници антропоцена. У том смислу, дихотомија Природа-Култура, присутна у поменутих наративима, може послужити као оквир за промишљање фундаменталних неједнакости између актера који се позиционирају или бивају позиционирани на различитим странама овог јаза.

Кључне речи: ловци-сакупљачи, егалитарност, комплексност, неједнакост, археолошка евиденција, природа–култура